

192 . Suplacu de Barcău | Județ: Bihor | Punct: Corău ob. 3 | Anul: 2002

Anul: 2002

Cod RAN: 31271.01

Perioade: Preistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Paleolitic, Mezolitic, Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Epoca romană timpurie, Epoca migrațiilor, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Doina Ignat, Gheorghe Lazarovici, Zoia Maxim, Mihai Rotea, Árpád Tatár, Paul Vrâncean

Instituții: Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Instituție Nedefinită, Instituție Nedefinită

Raport

Stațiunea Suplacu de Barcău este bine cunoscută în literatura arheologică prin cercetările dr. Doina Ignat de la Oradea. Studiile doamnei și lucrarea monografică au arătat locul și importanța descoperirilor în literatura arheologică, în țară și străinătate (Ignat 1973; 1977; 1978; 1979a).

Localitatea este cunoscută prin cercetări de epocă:

- neolitică timpurie, stațiunea de la Lapiș;
- neolitică târzie, grupul Suplac, la Corău 1, 2, 3;
- eneolitică, braconată de un colecționar local de-a lungul vremurilor, materiale de acolo ajungând la Muzeul din Oradea și Zalău. (Ignat, o stațiune Tiszapolgár ne localizată exact;
- alte perioade, care nu intrau direct în sfera noastră de preocupări (cultura Coțofeni, bronz târziu, secolele III - IV ș.a.

Sectorului Cluj, situat între cel de la Zalău și Oradea, i-a revenit sarcina ca pe distanța din două rânduri de blocuri (prin bloc înțelegem sistemul de caroiă stabilit de Muzeul din Sălaj), din zona de deal și până la șanțul județelor, să urmărească densitatea de locuire, stratigrafia verticală și orizontală și elemente de stratigrafie comparată, realizarea unor prospectări (magnetometrie de rezistivitate).

Date generale:

Din studiile noastre, în cea mai mare în concordanță cu cele ale doamnei dr. Doina Ignat, rezulta că grupul Suplac, civilizație a neoliticului târziu se dezvoltă din contribuția a două componente: una central transilvană complexul CCTLNIS (termenul definește grupele Cluj, Cheile Turzii, Lumea Nouă, Iclod, Suplac pe durata neoliticului dezvoltat) originea fiind direct din neoliticul timpuriu cu influențe sudice ale CBA și din nord-vest și vest : grupele Vărzari (Ignat 1982, 361-370) și Pișcolt (Lazarovici - Némethi 1983, 13, 22-23; Iercoșan 1997, 40; Némethi 1998, 57; Maxim 1999; 2000), Pericei (Băcuiet, 2001, p. 51, pl. III-VIII; Lakó 1981, 61; Iercoșan 1997, 39).

Ridicarea topografică a sitului, de pe teritoriul județului Sălaj, a permis bornarea zonei și stabilirea unor jaloane comune. Corău 3 a fost împărțit în blocuri de 20 x 20 m, marcat cu cifre de la E la V și litere de la N la S, de la baza dealului spre șanțul dintre județe, aflat la sud. După același sistem s-a făcut și caroiajul de cercetare, format din blocuri de 2 x 2 m.

Prospectarea cu rezistivitate:

Prospectarea a fost efectuată de echipele de la Cluj în sectorul în care s-a lucrat. Deoarece complexele sunt la mai mică adâncime și s-a mers cu carouri de 1 x 1 m.

S-a săpat pe adâncimi de 15 cm deoarece grosimea depunerilor de chirpici este de cca. 10 - 15 cm, după cum rezulta din stratigrafia doamnei Ignat din obiectivul 1 și 3.

Tratamente chimice:

Pe materialele din nivelul II sunt depuneri încât erau necesare tratamente înainte de spălare sau curățire mecanică.

Stratigrafia verticală:

Cea mai complexă stratigrafie este în săpătura doamnei Ignat. La noi situația este:

- 0 - 0,15 m humus recent;
- 0,15 – 0,40 m un strat negru, negru brun care ajunge la –35 - 45 cm, amestec cioburi medievale (rare), romane târzii, epoca târzie a bronzului.
- 0,40 – 0,45 m strat de cultură neolitic târziu, culoare brună, amestec cu cioburi grupul Suplac, faza III.
- 0,45 - 0,55 m strat Suplac III în care sunt sau din care pornesc complexe (locuințe, vetre cu patul din 2-3 straturi de pietre de râu, gropi, șanțuri de locuință, bordeie).
- 0,55 - 0,65 m strat galben, eroziune din deal.

În anumite zone ale întinsei secțiunii de 120 m stratigrafia diferă. Lipsesc unele nivele, cele neolitice mijlocii, oprite, după cât se pare de un șanț de fortificare. După acesta pe o porțiune de 20 m lipsesc depunerile neolitice mijlocii și târzii, situație ce trebuie elucidată prin cercetări în alte zone și prospectări.

Stratigrafia orizontală:

Diferențe esențiale sunt între carurile din deal unde lipsesc orizonturile Suplac III. În centrul secțiunii lipsesc depuneri neolitice mijlocii. În partea din vale, m. 90 – 120 lipsesc depunerile din nivelul I și cele de secol IV.

Descoperiri paleolitice.

În urma periegezelor efectuate de către Tatar Arpad și apoi cu Ionuț Bălțean în vecinătatea satului Porți, în spatele ultimelor case spre Suplac, pe o terasă din stânga drumului spre Suplac au fost descoperite mai multe așchii și nucele de cuarțit.

Secțiunea 1 avea dimensiunile de 120 x 2 x 1,40 m pe alocuri. Cercetarea ei nu a fost încheiată decât în zona centrală unde nu au fost complexe neolitice. Secțiunea era pe sistemul de carioaj blocurile F. Secțiunea 2 se afla pe marginea blocurilor G. A fost deschisă pentru a verifica marginea de est a stațiunii, stratigrafia, densitatea de locuire și mai ales pentru că măsurătorile cu rezistivitate indicaseră prezența unor complexe. Cum în acea vreme putea fi șanțul de apărare sau palisada de est a fost deschisă o secțiune de 10 x 2 m. În secțiune au fost descoperite materiale neolitice mijlocii și complexe de secol IV. Stratul de cultură continuă spre baza dealului (spre est), unde ne așteptăm să descoperim un șanț de apărare, cum pare cel de vest. Spre sud (în zona săpăturilor colegilor de la Zalău) unde sunt urmele mai multor palisade, șanțul era dificil de săpat, stânca masivă fiind la suprafață.

Locuirea neolitică timpurie:

În secțiunea 2 sub nivelul de secol IV a fost descoperit un nivel Starcevo - Criș, faza IV. Ceramica este amestecată cu mult nisip, măr și cioburi pisate. Decorul este din ciupituri rare și puține. Dintre piesele mai deosebite amintim o pintaderă în formă de picior cu decor meandric, tip cunoscut și larg răspândit în cultura Starcevo-Criș.

Neolitic mijlociu:

În unele carouri au apărut fragmente ceramice caracteristice pentru Pișcolt I început de II din pastă amestecată cu măr și pleavă. Decorul este din incizii meandrice cu capetele rotunde. Alte materialele, după pictură și tehnologie, se leagă de descoperirile Pișcolt mijlocii și CCTLNI mijlocii și evoluate, ce țin încă de neoliticul mijlociu. Complexele și stratul neolitic mijlociu nu a fost cercetat decât pe alocuri.

Neoliticul târziu:

Din perioada neoliticului târziu au apărut o serie de complexe neolitice cu ceramică caracteristică pentru etapa târzie a grupului Suplac.

Locuințele. Locuințele depistate pe parcursul secțiunii aparțin etapelor târzii ale grupului Suplac, mai puțin unele gropi ce țin de neoliticul mijlociu.

În principal au fost găsite trei complexe: P1, fără să știm dacă este complex sau o încăpăre de la un complex; locuința 2 formată din 3 încăperi, la acest stadiu; locuința 3 formată tot din 3 încăperi, după cât se pare.

Locuința 1 (S1, bl. F6, c. a8 - a10, -0,45 - 0,55). Câteva gropi din nivelurile posterioare locuirii neolitice au afectat depunerile de chirpici. În săpătură a fost surprins doar o parte complexului, restul cca. 2 - 3 părți se întindeau spre vest. Materialul ceramic era destul de sărac, constând în special din fragmente ceramice și așchii din silex. Nici una din dimensiunile complexului nu putea fi măsurată.

Gropile descoperite în zona locuinței, provin de la construcții din stratul următor, altele au fost inițial săpate, iar altele sunt făcute din timpul funcționării locuinței.

Locuința 2 (S1, bloc F7, c. a5 - a6, -0,45 - 0,55 m). Este de fapt un complex de locuințe sau o locuință cu mai multe încăperi. Lățimea îngustă a secțiunii nu a oferit date mai importante și nici nu au putut fi preparate complexe în întregime.

În încăperea 2a, cea din spre est, fragmentele de chirpici împrăștiate provin de la pereți, fiind picate de-a lungul pereților dar și în interior. Unele gropi de stâlp ar marca locul unor mari stâlpi, de la structura de bază a locuinței dar sunt și gropi de stâlp în interior, construiți inițial sau adăugați ulterior (în cazul în care cedează unii căpriori). Într-un caz, pe peretele de SE, se pot observa 3 pietre într-o groapă, grupate. Ar putea marca pietrele folosite la fixarea stâlpului.

Încăperea 2b, în zona centrală, are o mai mare aglomerare de chirpici grupat. Acesta provine de la un perete de lemn răsturnat după ardere și nu prăbușit în picioare, când are loc incendiul locuinței. Se poate observa o groapă de stâlp săpată ulterior care străbate podeaua locuinței, ce a dus la îndepărtarea chirpiciului, fiind vorba de o etapă mai târzie. Tot acolo este o grupare de pietre, considerată inițial vatră. Lipsa urmelor de ardere ne determină să o considerăm ca parte din podea, cel puțin dintr-o anumită fază de funcționare. Vatra se găsea la cca. 1,2 m de peretele de NV

Între încăperea A și B se observă un spațiu gol în masa de chirpici; acesta marchează traseul peretelui ce avea - din loc în loc - stâlpi de la structura de bază a construcției.

Într-un alt caz, în încăperea b se poate observa gaura circulară a stâlpului mărginit de lespezi. În acest caz lespezile sunt așezate orizontal, pe marginea stâlpului. Este clar că lespezile țin de podea. Ele marchează o zonă gospodărească ce necesita pietre (situația întâlnită la Ruginoasa în acest volum) . Ele sunt grupate într-un pătrat cu laturile de cca. 1 m. În vecinătate este o altă grupare aproape circulară.

Din aceeași rocă (de origine locală, din structura dealului pe care este situl) a fost confecționat un lustruitor păstrat in situ. El a fost găsit peste resturi dintr-o podea arsă. La această încăpăre podeaua avea și lipituri de la reparații ulterioare.

Podeaua locuinței, pe o anume porțiune este din lespezi. Într-un caz o asemenea lespede pusă în dungă servea ca margine de vatră, vatra fiind din pietre de râu. Între pietre au fost descoperite resturile unor stâlpi de la structura de bază a locuinței.

Încăperea c, cea din spre apus, are o cantitate mai mică de chirpici, de la pereți, fie structura pereților era din bârne, iar chirpiciul acoperea spațiul dintre bârne, fie funcționalitatea încăperii nu necesita bârne (cameră de vară, magazie în timp de iarnă). În acest sens sunt numeroase analogii etnografice care ar explica asemenea funcționalități. Pentru rostul de magazie ar pleda prezența unor casete cu marginile de piatră, un lustruitor și o rășniță aflate în vecinătate.

O asemenea situație a fost surprinsă la Baltă Sărată, în 2001, doar că acolo era o parte a unei locuințe cu o asemenea funcționalitate și nu o încăpăre (Lazarovici – Petrescu 2001). De altfel încăperi speciale pentru

păstrarea cerealelor, măcinarea lor au fost descoperite la Banjica, în cultura Vinëa, lângă Belgrad și în stațiunea de la Parța (Lazarovici et alii 2001, p. 262-265, și bibl. problemei). Un viitor studiu asupra dispunerii materialului ceramic descoperit în zonă (materialele sunt în studiu și în curs de prelucrare) ne-ar ajuta, poate, la elucidarea funcționalității.

Locuința 2 ridică câteva probleme privind modul de construcție al complexelor neolitice din Transilvania, unde cercetările au fost lacunare, în această privință.

Locuința 3. Acest complex are tot 3 încăperi, în acest stadiu al cercetărilor, fiind posibil ca la prelucrarea completă să mai apară și alte încăperi sau anexe.

Încăperea a. Cu acest termen a fost marcată partea din spre răsărit a complexului, separată de un rând de stâlpi. De-a lungul pereților sunt resturi de chirpici cu urme de pari și nuiie. Acestea demonstrează că pereții interiori, cel puțin în acest caz peretele de vest, erau din asemenea împletituri, lipite cu argilă. Peretele de nord arde în picioare dovadă că chirpicul care pică este mai aglomerat lângă perete.

Încăperea 2b se afla în centrul locuinței sau a complexului de încăperi. Ea avea podeaua din pământ bătut și ars. Urmele unor stâlpi pot fi observate în interior dar și de-a lungul pereților, la fiecare din cele 3 încăperi.

Încăperea c. Aceasta era situată spre vest. În acea zonă a fost găsit un al doilea rând de lipituri ce nu au fost legat prea bine sau reparația nu necesita suprafețe prea mari. De altfel și acum s-au constatat numeroase denivelări, provenite de la tasări diferite ale podelei.

În vecinătatea intrării a fost descoperită o platformă de pământ ars. Aceasta era de formă dreptunghiulară, avea dimensiunile unei vetre adică 1 – 1,10 x 80 cm

Intrarea de vest și fundația pereților. În afara construcției, la ambele capete, la cca. 30 cm sub nivelul de dărâmare al construcției au fost surprinse șanțuri de la fundația pereților. Din studiul acestuia observăm că din loc în loc sunt stâlpi masivi, iar în spațiul șanțului sunt alți stâlpi mai mici.

Direcția șanțurilor de la fundația pereților urmează direcția pereților intermediari și orientările, care de cele mai multe ori sunt în unghi drept. Fiecare din aceste șanțuri se oprește cu câte un stâlp masiv la cap. Aceasta ne determină să considerăm că au fost surprinse intrările ce aveau o deschidere de cca. 1 m.

Șanțurile de fundație au lățimea de cca 25-30 cm, uneori ceva mai mult. Șanțuri de fundație de acest tip au fost descoperite în cultura Vinëa la Zorlențu Mare, Parța Gomolava (Brukner 1988, p. 35, fig. 1;), Opovo, Slatina, Ovêarovo ș.a. (Lazarovici 1979, pl. I; Lazarovici – Drașovean – Maxim 2001, fig. 59-61, 63-67, 71-75, ș.a.; Lazarovici, Gh. – Lazarovici, M. 2002; Todorova 1976, Todorova - Vaisov 1993, p. 33-37).

Vetrele. În locuințe, în afara lor (poate că este vorba de alte locuințe, ce nu au fost depistate, secțiunea îngustă, sondajul lat de numai 2 m nu permite întotdeauna identificarea și localizarea marginilor unui complex) au fost descoperite aglomerări de pietre orizontale la adâncimi diferite și de dimensiuni diferite. Inițial, s-a crezut, datorită dimensiunilor mari de 1,2 – 1,4 m și cu răspândirile de pietre ce ajungeau la 2 m, că este vorba de podea de locuință cu vatră de pietre.

Aceste aglomerări erau formate din 2-3 de pietre de râu, adunate din Barcău (asemenea pietre apar la gura de ieșire a Barcăului dintre dealuri, unde se află un vad), la numai 250-300 m de marginea stațiunii.

Vatra 1 a apărut în afara unui complex. Inițial a fost o concentrare de cca. 90 x 1 m apoi s-a mutat spre sud și s-a mărit. Răspândirile ulterioare și modificările deformează imaginea asupra dimensiunilor. Oricum arată o folosire îndelungată a vetrelor în aceeași zonă. Raportul cu complexe mai trebuie demonstrat.

Vatra 2 este o aglomerare de pietre prinsă doar parțial în secțiune. Din studiul ei rezultă 2 faze. Vatra, în ambele faze, a fost străpunsă de gropi umplute apoi cu pietre.

Vatra 3 ține de un orizont Suplac III, o etapă timpurie, între ea și nivelul III târziu sunt depunerile complexului 6a, un complex marcat din pietre mari dispuse în o anumite ordine. Aceasta pare a fi avut un singur nivel de refaceri. Din ea sunt unele răvășiri de pietre.

Vatra 4 a oferit cele mai bune exemple privind funcționalitatea și folosirea ei, etapele de refacere și folosire. Prima aglomerare pare să fi fost circulară și cu pietre mai mari, unele de râu, unele din lespezi locale. Asemenea lespezi au apărut la una dintre vetrele locuinței 2. Lipitura de lut nu era prea groasă și nici prea bine arsă, totuși s-a păstrat. Din penultima etapă de refaceri s-a păstrat un vas îngropat, acoperit de lipiturile ultimei etape.

Depuneri rituale de vase. În vecinătatea vetrei 4 a fost depus, odată cu construirea vetrei sau la nivelul ei de calcare un vas parțial îngropat ce avea gura la nivelul de călcare al vetrei.

În S 1, lângă groapa la 48 cm au fost descoperite trei vase pe același nivel de călcare. Cum ele nu făceau parte din inventarul vreunei locuințe și au fost descoperite pe o circumferință de cca. 60 cm credem că făceau parte dintr-o groapă. Tot acolo au fost găsite câteva oase arse, dar nu suntem siguri dacă sunt depuse cu vasele sau erau acolo întâmplător, deși oase arse apar destul de rar în strat. Altă depunere de care am mai amintit era cea din marginea vetrei 4. Deasupra intersecției dintre G48 și G48b a fost găsit un vas cu gura în jos în care au fost găsite oase arse, posibil de la un mormânt de incinerare.

Șanțul neolitic

În blocul F9, în c. a9-a10 au fost descoperite resturile unei gropi ce pare a fi șanț de apărare. La cca. 3 m de acest complex nu mai sunt nici un fel de complexe arheologice, pe o distanță de cca. 30 m, după care reîncep depunerile ce țin de stațiunea Corău I. Tot aici se opresc și depunerile nivelului I, ce sunt mai timpurii decât materialele din nivelul Suplac, faza I de la Corău I. Șanțul este tăiat de fundația unui șanț de la o locuință marcată de noi ca L 7 (numerotarea merge în continuarea complexelor), complex ce țină tot de depunerile Suplac, faza III.

Gropile neolitice mijlocii. Gropile nu le aranjăm în ordinea numerelor ci, în măsura posibilului, în ordine cronologică. Gropile 48, 48b și 50 sunt în zona șanțului neolitic. Groapa 50 este tăiată de șanț, deci este cea mai veche. Groapa 48 este acoperită de depunerile din G 48a, de un vas cu oase din nivel Suplac III și este șanțul de vest al locuinței 7.

Gropile 46 și 47 pornesc de la baza stratului Suplac III sau din stratul neolitic mijlociu. Un nivel de călcare cu pietre din nivel Suplac III. În umplerea gropii 46 sunt materiale neolitice mijlocii, aflate în studiu la această etapă. Pasta lor este însă de neolitic mijlociu, poate finalul acestei etape. Nu putem preciza, deocamdată, care este raportul cu Suplac I.

Gropile neolitice târzii.

Groapa 49 este situată în aceeași zonă, în partea din aval, lângă locuința 7 și a fost săpată din strat Suplac III. Are o formă rotundă și cu diametrul de 0,90 m, adâncimea de 0,50 m. Un grup de pietre din nivel Suplac III suprapunea groapa 46, situație asemănătoare cu cea a gr. 47.

Pentru o serie de gropi nu poate fi stabilită vârsta deocamdată. Materialele din ele nu au fost studiate amănunțit.

Groapa 1. A fost semnalată în c. a5, la -0,45 m adâncime. Groapa era săpată din stratul galben, motiv pentru care s-a crezut că este de secol IV. Groapa avea formă de clopot. Asemenea gropi au fost descoperite în sectorul de la Zalău acolo având materiale de secol IV. Cum în conținutul ei erau doar materiale neolitice Suplac III și I (acestea din urma provin de la săparea ei în stratul mai vechi) credem că ea este o groapă de provizii neolitică târzie.

Gropile post neolitic:

Acestea au o mare regularitate ele par a indica unele posibile complexe. Umplutura lor cu pământ negru ar indica un orizont post neolitic. Datele stratigrafice nu ne ajută prea mult deoarece stratul de pământ galben, ce este la nivel Suplac III și puțin deasupra, apare înainte și după gropile de secol IV, cum se poate observa în secțiunea 2. Din aceste motive am realizat unele posibile alinamente.

Trebuie să reținem că unele din gropi au în umplutură pământ galben (ex. G 28), de parcă ar fi fost introduse în groapă coloane din lut galben. Adâncimea diferită ar fi o posibilitate de separare, dar suprafața îngustă cercetată, de numai 2 m a secțiunii impune rezerve.

Epoca târzie a bronzului:

În stratul de la 30 cm au apărut mai multe fragmente ceramice, de-a lungul secțiunii. Ele însă sunt cel mai adesea amestecate cu materiale de sec. I și chiar unele medievale (ceramică, lamă de cuțit).

Groapa 12. Din perioada târzie a epocii bronzului este semnalat un bordei de formă dreptunghiulară cu colțurile rotunjite, cu trei stâlpi de structură pe marginea bordeiului (gropile a-c). Bordeiul avea una din laturi de 2,10 m. Fundul gropii era drept. În umplutura gropii, formată din pământ negru-brun, au fost descoperite fragmente ceramice din pastă cenușie, amestecate cu cioburi pisate din care unul decorat cu caneluri, caracteristic ca factură și decor pentru bronzul târziu.

Perioade neprecizate.

Bordei 11 (bl. F7, c. a1, 0,55 – 0,70; -0,90 m) a fost săpat din stratul negru până în stratul neolitic. În interior era o altă groapă cu diametrul de 0,70 m care cobora până la 0,90 m. Dimensiunile erau de 1,8 x cca. 1,6 m (mergea sub profilul de N). Materialele sunt amestecate de gropi contemporane sau ulterioare.

Groapa 13 (Bl. F7, c. a2, -0,55 – 0,75 m) diametrul era de 1,15 m, umplutura - pământ negru, fundul drept.

Gropile 14 - 15 (bl. F7, c. a3) sunt o gropi duble, inițial considerate de stâlp. La început se sapă o groapă mai mare, apoi o gropiță în marginea ei, mai adâncă în care era fixat stâlpul, credem noi. Groapa 14 cobora până la 1 m și avea diametrul de 0,25 m, stâlpul putea avea cca. 0,15 m. Groapa 15 cobora până la 0,70 m fiind posibil să țină de alt complex decât G14. Dimensiunile mari pun însă sub semnul întrebării funcționalitatea legată de folosirea lor ca stâlp. Pot avea și altă funcționalitate

Groapa 20. Situată în c. a4, bloc F6, a fost semnalată de la adâncimea de 0,55 m. Umplerea sa era cu pământ din stratul post neolitic. Dimensiunile erau de 0,50 x 0,60 m.

Gropile de stâlp. În stratul galben ce compune partea superioară și inferioară a depunerilor neolitice târzii s-au delimitat o serie de gropi. Unele dintre ele sunt gropi duble, altele sunt ovale. Toate acestea proveneau de la structuri masive de lemn. Unele dintre ele au adâncimea de 0,45 m, de la nivelul de la care au fost prinse. Dacă mai adăugăm 10 - 15 cm ce e posibil să nu fi sesizat în timpul săpării pentru că un strat de săpare are 15 cm, observăm că toate au adâncimea necesară pentru a susține structuri de lemn. Cele duble sau ovale marchează groapa de săpare și groapa de adâncire, locul stâlpului. Într-un caz au fost descoperite pietrele puse pentru fixarea stâlpului. Din aceasta putem deduce grosimea stâlpului care este de 14 – 16 cm, la o groapă cu diam. de 30 cm. Cele care coboară mai mult de 0,85 m par a aparține nivelului neolitic

Alte gropi. Mai apar o serie de gropi (G13, G14, G15, G20, G25, G46, G47, (fig. 38). Acestea au diametrul de peste 50 cm (0,7 – 1,2 m) având o formă circulară sau ovală. Unele sunt neolitice iar materialul din ele arată umpleri încete sau rapide (cele în care intră amestec de pământ negru și galben. Unele au însă straturi succesive, pigment cu chirpici sfârâmat, cioburi, oase, ele putând să fi avut altă funcționalitate, dar a servit mai apoi pentru resturi menajere.

Secolul IV: În secțiunea 2 au fost descoperite o serie de gropi de formă ovală sau dreptunghiulară. Acestea au câteva trăsături comune: sunt săpate la mică adâncime, au marginile lipite cu lut și au în compoziție o mare cantitate de cenușă și cărbune. În umplerea lor apar fragmente ceramice lucrate cu roata din pastă cenușie. Forma lor ovală, dreptunghiulară sau pătrată arată că nu forma este lucrul esențial, ci faptul de a fi săpate în pământ, lipite cu lut (stratul are 1,5 până la 2 cm). Într-un caz, gropile se suprapun una peste alta de 3 ori, ceea ce arată că locul era important, iar nu pământul în care erau săpate. Totuși în acel caz umplerea era din pământ bătut. Statul de lipitură argiloasă era ars din interior spre margine, arderea pătrunzând și în straturile în care groapa a fost săpată. Lipsa zgurii de metal, arderea nu prea mare, marea cantitate de cenușă, cărbune, resturi carbonizate ne determină să le considerăm gropi de provizii. Prezența lemnurilor carbonizate este importantă deoarece ele arată existența unor construcții de lemn (capace sau alte instalații).

Cea mai interesantă situație a fost descoperită cu gropile 50a și b. Prima groapă a fost 50b, săpată în pământul galben. Este abandonată, umplută bătută, lipită și se sapă o altă groapă ce o suprapune parțial. Apoi după o vreme se ridică a treia groapă. După formă, cele dreptunghiulare par a fi mai vechi iar cele cu

marginile rotunjite mai târziu, observație ce nu trebuie însă generalizată.

Uneori în fundul gropi cad margini de pereți, ceea ce arată că groapa era goală, iar marginile s-au desprins și au picat în groapă.

Mai remarcăm că gropile sunt săpate în strat galben pietros, scurgere din deal ca urmare a eroziunilor petrecute după neoliticul timpuriu și mijlociu și continuate în neoliticul târziu. Peste gropi apare un strat de pietriș din coastă, depuneri post secol IV.

Trebuie să remarcăm că asemenea gropi au apărut în săpăturile colegilor de la Zalău și a celor de la Oradea în zona dintre dig și șosea, pe marginea din spre est a drumului de pe vale.

Concluzii:

Cercetările de la Suplacu de Barcă, din vara și toamna anului 2002 au ridicat mai multe probleme decât au putut lămuri. Aceasta pe de o parte, că aveau un caracter de sondaj, principalul obiectiv fiind precizarea locuirilor, densitatea de locuire, caracterul și funcționalitatea diferitelor instalații.

Concluzii finale vom putea elabora doar după studierea materialului descoperit. Studierea unor mari suprafețe vor putea aduce elemente deosebite privind arhitectura neolitică din zonele de vest ale țării.

Informații suplimentare online

[Raportul 2106 din cronica.cimec.ro](http://raportul2106.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
